

Saskia

Järve

MÄÄLU

КАОБ

||

MEMORY

FADES

||

TALINNA KUNSTIHOONE
TALINN ART HALL

KUNSTNIKU SISSEJUHATUS

Mind on alati huvitanud, mis toimub meie alateadvuses. Liiga lihtne tundub asju võtta nii nagu nad välja paistavad. On intrigeeriv, et mälestustel on suur osa selles, kuidas ennast määratleme. Samas on teada, et aja jooksul mälestused moonduvad.

Oma varasemas mäluga seotud loomingus olen põhiliselt tegelenud isiklike mälestuste uurimisega. Hiljuti aga avastasin, et eelduseks, et individuaalses mälus midagi salvestuks ning meenutatav oleks, on see, et isikliku mälestuse sisu oleks ühtlasi ka kollektiivne. Seega on meie mälestused seotud paratamatult suurema mehhanismiga. Selleks, et mõista paremini kollektiivse mälu moodustumise protsessi, tutvusin erialase kirjandusega ja leidsin enda jaoks palju põnevat.

Selgus, et kollektiivse mälu moodustumise protsess on pidev, sisaldades nii poliitilisi, kultuurilisi ja sotsioloogilisi vastasseise kui ka erinevaid tõlgendusi, mis võitlevad oma koha eest ajaloos. Kollektiivne mälu ei ole "ametlik ajalugu", vaid pigem aja möödudes tekkinud arusaam ajaloost ehk minevikus toimunud sündmuste põhjustest ja tagajärgedest.¹ Jahmatav oli minu jaoks milline osa mälukultuuri loomisel on ajakirjandusel. See on peamine vahend, mille abil inimesed minevikku mõistavad. Ajakirjandus mõjutab ka seda, kas me üldse oma minevikku mäletame. Selleks, et mind huvitavaid sündmuseid kujutada, toetun täielikult meedia kaudu minuni jõudnud informatsioonile. Samas pean arvestama tõsiasjaga, et faktoriteks, mis põhjustavad petlikke mälestusi, on väärimformatsioon ja mälestuste originaalallika vääromastamine.

Sündmuseid, mida maalidel kujutan, ei olnud lihtne valida. Mitmed maalid seekordsel näitusel on sisuliselt kriminaalse alatooniga, näidates ühelt poolt sündmuses osalejate moondunud maailmavaadet, teiselt poolt asetades nad laiemasse sotsiaalsesse või poliitilisse konteksti. Olen ütlemata tänulik viidatud autoritele, kelle tekstid minuni meedia kaudu jõudsid, ning mis aitasid mul oma mõttekäike formuleerida. Samuti tänan Villem Jahu näituse helikujunduse eest, mis annab käesolevale viimasele peatükile näitusteseerias "Mälu kaob" nõnda vajaliku täiendava meelelise komponendi.

FOREWORD BY THE ARTIST

I have always been interested in what happens in our subconscious. It seems too easy to take things at face value. I am intrigued that memories have such a big impact on how we define ourselves. Nevertheless, memories change over time.

I dealt with personal memory research in tackling issues of memory in my previous practice. Recently, I have come to understand that in order for something to be stored in personal memory and to be recalled later the content has to be shared collectively. Our memories are therefore inevitably connected with a larger mechanism. I did some research and uncovered many interesting things in seeking to understand better the process of collective memory formation.

Evidently, the formation of collective memory is a continual process that includes political, cultural and sociological confrontations along with various interpretations that compete for their place in history. Collective memory is not "official memory" but rather a gradually developing understanding of history, i.e. of the causes and effects of past events.¹ I was astonished at what an extensive part media plays in creating memory culture. It's the main resource people use for making sense of the past. Media also determines if we remember our past at all. In depicting events that interest me, I have relied completely on information provided by the media. At the same time, I have to consider the fact that misinformation and the misappropriation of memory sources cause false memories.

It wasn't easy to choose which events to depict on my paintings. A number of paintings in this exhibition essentially have a criminal undertone reflecting first on the twisted world view of the people taking part in these events and on putting them in a wider social and political context. I am greatly indebted to the authors whose texts reached me through the media and have helped me to better formulate my thoughts. I would also like to thank Villem Jahu for the exhibition's sound design, which has given the last chapter of the Memory Fades exhibition series the additional sensory component it needs.

VIIRASTUSLAEV
Õli lõuendil
100 x 120 cm
2016

Parvlaev Estonia hukk 1994. aasta septembris on kõikide Läänemere regiooni elanike mällu jäädvustunud ühe lähiajaloo suurima tragöödiana. Ligi 900 inimelu nõudnud katastroofi mäletatakse igal pool aga erinevalt. Et hukkunute hulgas oli kõige enam rootslasi, leidis meie läänenaabrite juures hulganisti neid, kelle arvates olid õnnetuses süüdi laeva viletsalt hooldanud Eesti laevamehaanikud. Saksa ajakirjaniku Jutta Rabe vandenõumaigulisest versioonist, mille järgi kasutati Estoniat salajaseks relvaveoks, sealhulgas lõhkeained, mis põhjustasid väidetava hukatusliku plahvatuse laeva autodekil, on vändatud B-kategooria triller "Balti torm". Filmi vastuvõtt (ning õnnetuse laiem järelelu) erineb suuresti vastavalt vaataja geograafilisele kaugusele Läänemerest ning tema isiklikule seotusele traagilise sündmusega.

GHOST SHIP
Oil on canvas
100 x 120 cm
2016

The sinking of MS Estonia in September 1994 has been engraved in the memory of everybody in the Baltic Sea region as one of the biggest tragedies of the recent past. The catastrophe claimed almost 900 lives, though is remembered differently in different places. As the biggest number of casualties was Swedish, many believed in Sweden that unprofessional ship mechanics were to blame for the accident. The conspiracy theory advocated by the German journalist Jutta Rabe that MS Estonia was used to smuggle weapons and explosives resulting in an alleged explosion on the car deck inspired the low-budget thriller "Baltic Storm." The reception of the movie (and the fallout of the accident in general) varies significantly according to the physical distance of the viewer from the Baltic Sea and their personal contact with the tragic event.

Traumaatilistest poliitilistest sündmustest saavad harilikult alla surutud **VAIKIVAD MÄLESTUSED**, mis vabatahtlikult unustatakse, sest need lõhestavad ühiskonda.²

Traumatic political events usually turn into suppressed **SILENT MEMORIES** that people prefer to forget because they divide society.²

HIRMU ŐIED
Őli lőuendil
190 x 250 cm
2016

FLOWERS OF FEAR
Oil on canvas
190 x 250 cm
2016

ANNA ANDERSON
Õli lõuendil, tikand
90 x 75 cm
2016

1920. aastal sattus ühte Berliini hullumajja enesetapukatse üle elanud tundmatu naine. Hiljem Tšaikovski ja Andersoni nime kasutanud naisterahvas kogus 1922. aasta märtsis tuntust väitega, et on suurhertsoginna Anastasia Romanova, Venemaa viimase keisri Nikolai II noorim tütar. Hoolimata sellest, et juba 1927. aastal selgitati välja, et Anderson on tegelikult vaimuhaigusi varemgi põdenud poolatarist vabrikutöölise Franziska Schanzkowska, leidis kuni tema surmani 1984. aastal inimesi, kes uskusid teda olevat kadunud suurhertsoginna. Tõde selgus alles 2007. aastal, mil viimaks leiti tõelise Anastasia keha.

ANNA ANDERSON
Oil on canvas, embroidery
90 x 75 cm
2016

In 1920, an unknown woman who had survived a suicide attempt ended up at a psychiatric hospital in Berlin. Later, in March 1922, the woman having gone by the names of Tschaiakowsky and Anderson gained attention by claiming that she was the Grand Duchess Anastasia of Russia, the youngest daughter of the last Tsar of Russia, Nicholas II. Although it was revealed as early as 1927 that Anderson was a Polish factory worker who had previously suffered from mental illness, there were people who believed that she was the Grand Duchess until her death in 1984. The truth was uncovered in 2007 when the body of the real Anastasia was finally found.

PETLIK MÄLESTUS on psühholoogiline fenomen, kus inimene meenutab mälestust millestki, mida päriselt ei juhtunud. Inimesed tihtipeale arvavad, et mälu on kui videosalvesti, mis salvestab kõik täpselt. Tegelikkuses on mälu mõjutatav.

FALSE MEMORY is a psychological phenomenon where a person recalls something that never happened. People often tend to think that memory is like a video recorder that stores everything as it was. In reality, memory can be manipulated.

KUTSE
Õli lõuendil
100 × 120 cm
2016

“Ristid” tätoveeritakse põhiliselt vasaku käe sõrmenukkidele, kusjuures rist tähendab karistatust kohtu poolt, kriips näitab seda, mitu korda on karistatud ühe ja sama teo eest (ühe ja sama paragrahvi järgi). Venekeelne sõna “CEBEP” koos päikesekiirtega tätoveeritakse vasakpoolsele käeseljale ja tähendavad seda, et isik kandis karistust põhjas.³

INVITATION
Oil on canvas
100 × 120 cm
2016

Crosses are usually tattooed on the left-hand knuckles to show the number of times the person has been convicted, with strikethroughs indicating how many convictions there are for the same crime (under one paragraph). The Russian word “CEBEP” surrounded with sun rays are tattooed on the back of the left hand to show that the person carried out their sentence in the north.³

Mingi kindla sündmuse või kogemuse mäletamine muutub, kuna ajaga kaovad sündmuse mäletamise täpsed detailid ning tugev emotsionaalne side. Kui elavad mälestused kaovad, jääb alles vaid KULTUURILISELT KINNISTUNUD MÄLU.⁴

The memories of a specific event or experience change because the exact details of the event and the strong emotional connection fade with time. When living memories disappear, only CULTURALLY DETERMINED MEMORY remains.⁴

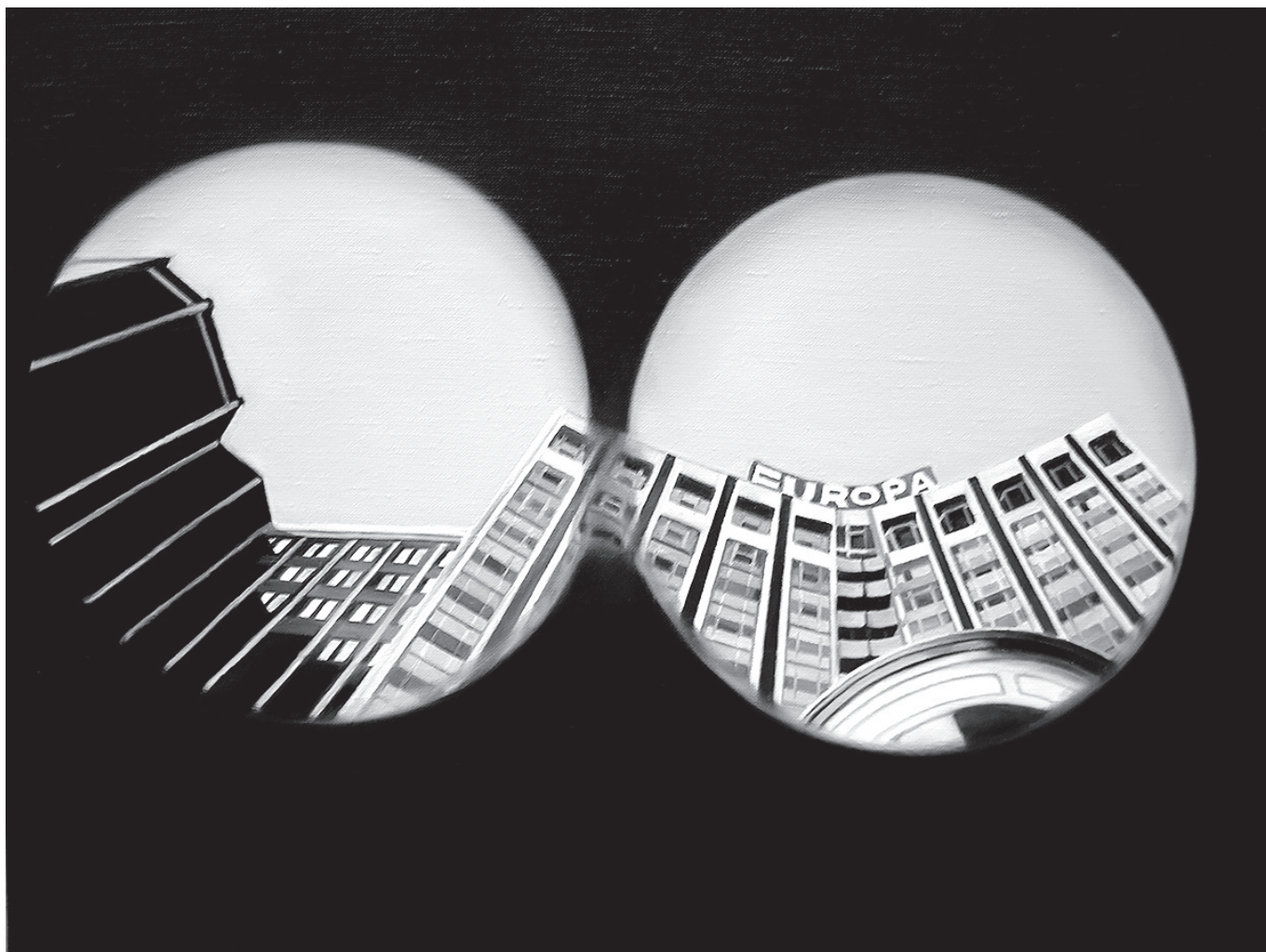
EESTI ESIMENE
PANGARÖÖV
Õli lõuendil
163 x 200 cm
2016

"1959. aasta 14. oktoobri südapäeval kiskus valemilits Kohtla-Järve Tallinna maanteel lahti Kiviõli põlevkivikombinaadi inkassaatoriauto Moskvitš 403 ukse ja hõikas püstoliga vehkides: "Tulge välja!" Autos istusid kombinaadi autojuht, tema kõrval kombinaadi relvastatud valve ülema asetäitja ja taga naiskassiiir. Kaevurite palgapäeva puhul oli kassiiri kõrval kaks kartulikotimoodi rahakompsu poole miljoni rublaga. Mingil põhjusel oli kassiiir sellest kümnendiku pannud oma käekotti."⁵

THE FIRST BANK
ROBBERY IN ESTONIA
Oil on canvas
163 x 200 cm
2016

"At midday on 14 October 1959, a police impersonator pulled open the door of a cash carrying Moskvich 403 and shouted while waving his gun: "Come out!" There were three people in the car – the driver, an armed deputy of the factory security chief next to him and a female cashier behind them. It was the miners' pay day and two bags that looked like potato sacks and were filled with money were lying next to the cashier. For some reason, the cashier had put a tenth of the money into her own purse."⁵

EUROPA HOTELL

Õli lõuendil
45 x 60 cm
2016

Europa Hotell on nelja täрни hotell Belfastis, Põhja-Iirimaa, mis avati 1971 aastal. Hotellis on võõrustatud presidente, peaministreid ja kuulsusi. 1968–1998 aastatel toimunud usulis-poliitilise ja terroristliku Põhja-Iirimaa konflikti vältel sai hotell kannatada kokku 36. pommirünnakus, tehes Europast enim pommitatud hotelli maailmas. 1993. aastal lasti hotell õhku vabariikliku rühmituse PIRA poolt, mille tulemusena olid kahjustused nii suured, et 51 meetri kõrguse luksushotelli riismed müüdi vaid 4,4 miljoni naela eest.

EUROPA HOTEL

Oil on canvas
45 x 60 cm
2016

Europa Hotel is a four-star hotel in Belfast, Northern Ireland, that was opened in 1971. Presidents, prime ministers and celebrities have stayed there. The hotel was the target of 36 separate bomb attacks during the political and religious conflict in Northern Ireland, making it the most bombed hotel in the world. In 1993, the Provisional IRA republican paramilitary organisation blew up the hotel, causing such extensive damage that the structure of the 51 m high hotel was sold for only 4.4 million pounds.

Igal inimesel on negatiivsete
emotsioonide alateadvusse
surumise jaoks PSÜÜHILINE
KAITSE – UNUSTAMINE.

Every person has a
PSYCHOLOGICAL DEFENCE
MECHANISM for pushing
negative emotions into the
subconscious – it's called
FORGETTING.

LOOJANG
Õli lõuendil, tikand
130 x 240 cm
2016

SUNSET
Oil on canvas, embroidery
130 x 240 cm
2016

SASKIA JÄRVE (1979) on 2009. aastal omandanud Eesti Kunstiakadeemias maalikunsti magistrakraadi. Näitustel osalenud alates 2005. aastast. Figuratiiivse maalijana käsitleb ta igapäevaelu sündmusi, keskendudes seejuures inimloomuse keerukusele ja psühholoogiale. Tema loomingus segunevad kaadrid isiklikust arhiivist rahvasuus ja popkultuuris levivate kujundite ja lugudega, mõjudes meile ühtaegu tuttavlike ja võõrastavatena.

Hiljutisi näituseid: Mälu kaob, Toompea lossi kunstisaal, Tallinn (2016); Mälu kaob, Tartu Kunstimaja, Tartu (2016); VIGA, Leyden galerii, London (2015), Visuaallend, Hobusepea galerii, Tallinn (2014)

SASKIA JÄRVE (1979) received her MA in Painting at the Estonian Academy of Arts in 2009. She has been exhibiting since 2005. As a figurative painter, she depicts everyday events focusing on the complexity and psychology of human nature. Her practice combines frames from her personal archive with figures and stories that originate in folklore and popular culture and come across as something both familiar and strange.

Recent exhibitions: Memory Fades, Toompea Castle Exhibition Hall, Tallinn (2016); Memory Fades, Tartu Art House, Tartu (2016); ERROR, Leyden Gallery, London (2015); Visual Flight, Hobusepea Gallery, Tallinn (2014)

Viited:

1. Esse, E. (2012) Kollektiivse mälu kujunemine ja muutumine tähtpäeva ajakirjanduses küüditamise näitel. Bakalaureusetöö. Tartu. lk 8.
2. Ibid. lk 6.
3. Maruste, R. (1988). Kuritegelik subkultuur tätoveeringutes, žestides, slängis. Tartu. lk 80–82.
4. Esse, E. Kollektiivse mälu kujunemine... lk 14.
5. Saareste, K. (2008). Sajandi pangarööv. – Õhtuleht, 26.veebruar. (<http://www.ohtuleht.ee/268376/sajandi-pangarööv>)

Footnotes:

1. Esse, E. (2012). Kollektiivse mälu kujunemine ja muutumine tähtpäeva ajakirjanduses küüditamise näitel [Development and Change of Collective Memory in Anniversary Journalism: The Example of Deportations]. Bachelor's thesis. Tartu, p. 8.
2. Ibid, p. 6.
3. Maruste, R. (1988). Kuritegelik subkultuur tätoveeringutes, žestides, slängis [The Criminal Subculture in Tattoos, Body Language and Slang]. Tartu, pp. 80–82.
4. Esse, E. Kollektiivse mälu kujunemine... [Development and Change of...] p. 14.
5. Saareste, K. (2008). Sajandi pangarööv [Bank Robbery of the Century]. – Õhtuleht, 26 February. (<http://www.ohtuleht.ee/268376/sajandi-pangarööv>)

Trükis ilmub koos Saskia Järve näitusega "MÄLU KAOB II" Tallinna Linnagaleriis 13.01.–19.02.2017.

This publication accompanies an exhibition by Saskia Järve "MEMORY FADES II" in Tallinn City Gallery 13 Jan – 19 Feb 2017.

Tekstid / Texts: Saskia Järve, Siim Preiman. Tõlge / Translation: Martin Rünk.

Näituse helikujundus / Exhibition sound design: Villem Jahu. Graafiline disain / Graphic design: Inderk Sirkel & Jan Tomson.

Trükikoda / Printed by: Printall. Tiraaz / Edition: 1000. Täname / Thank you: Eesti Kultuurkapital, Kultuuriministeerium,

Tallinna Kultuuriamet, Veinisõber, Pixmill Estonia, Paul Järve, Villu Villmann

MUUTUV VESI
Õli lõuendil, tikand
148 x 185 cm
2016

CHANGING WATERS
Oil on canvas, embroidery
148 x 185 cm
2016